

Vår dato 27.02.2020	Din/Deres dato	Saksbehandler Jørn Andreas Lyngstad
800 80 000 Skatteetaten.no	Din/Deres referanse	Telefon 22077016
Org.nr 974761076	Vår referanse 2019/5239421	Postadresse Postboks 9200 Grønland 0134 OSLO

Gramo
Rosenkrantz gate 21
0160 OSLO

Gramo – avspilling av musikk ved offentlig fremføring eller overføring til allmenheten

Det vises til møte hos Gramo onsdag 5. februar 2020 samt øvrig kontakt i saken.

Gramo, som ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, er en forening som er godkjent som oppkreivings- og fordelingsorganisasjon for tvangslisens etter åndsverksloven § 21 hvor lydopptak gjøres tilgjengelig ved offentlig fremføring og overføring til allmenheten. Foreningen beregner og innkasserer lisensen og fordeler den mellom platebransjen og artistene. Lisens som ikke blir utbetalt, f.eks. fordi en artist ikke kan «oppspores», tilfaller Fond for utøvende kunstnere, se forskrift 21. desember 2001 nr. 1559 § 4.

I vårt brev av 26. juni 2019 til Finansdepartementet, som IFPI og Gramo er forelagt, konkluderte vi med at rettighetshaverens tilgjengeliggjøring av lydopptak for andre må ses som avgiftspliktig tjeneste, og at unntaket i mval. § 3-7 for opphaverens omsetning av opphavsrett til egne kunstneriske verk ikke er anvendelig.

Dette synspunkt fastholdes, og vi viser for så vidt til i brevets pkt. 5.2. Imidlertid er vi etter fornyet vurdering kommet til at den foreliggende ordning, hvor lydopptak mot tvangslisens gjøres tilgjengelig ved offentlig fremføring og overføring av til allmenheten, ikke kan ses som *omsetning*. Dette innebærer at det ikke skal beregnes merverdiavgift av de beløp som Gramo krever inn etter nevnte ordning.

Definisjonen av omsetning i mval. § 1-3 første ledd bokstav a forutsetter en levering «*mot vederlag*». Dette er gjerne formulert som et krav om en «*gjensidig bebyrdende transaksjon*», se bl.a. Ot. prp. nr. 2 (2000-2001) s. 226 og Ot. prp. nr. 1 (2003-2004) s. 122. I praksis er det lagt stor vekt på om det foreligger *avtale* mellom leverandør og mottaker. I Utv.201.839 (Vestviken Kollektivtrafikk) beskriver lagmannsretten dette slik:

«Formuleringen «mot vederlag» krever en klar tilknytning mellom ytelsen og vederlaget, og det anses ikke tilstrekkelig at det kun er en viss sammenheng mellom ytelsen og belønningen, se Gjems-Onstad/Kildal, MVA-Kommentaren, s. 40 flg. Dette innebærer med andre ord at det må være en gjensidig bebyrdende avtale mellom partene.»

At kravet på vederlag er lovbasert er riktignok ikke i seg selv et hinder for omsetning. Det er imidlertid en faktor som kan gjøre at gjensidighetskravet ikke anses oppfylt. I Skattedirektoratets uttalelse av 21. juli 2003 til Landssammenslutninga antas f.eks. at lovpålagte leveranser av kraft fra vassdragsutbygger til kommuner er avgiftspliktig omsetning. I direktoratets uttalelse av 20. januar 1998 til en kommune legges derimot til grunn at kommunale tjenesteytelser utført som ledd i lovpålagt tilskuddsplikt ikke kan utgjøre omsetning. Det er videre også uttalt at anleggsbidrag betalt til kommuner ved opparbeidelse av ulike typer infrastruktur, hvor oppføringskostnader

for vann og kloakk kreves refundert med hjemmel i plan- og bygningsloven, ikke utgjør avgiftspliktig omsetning. Denne praksis er omtalt i Merverdiavgiftshåndboken (16. utgave 2020) kap. 1-3.2.15 og 1-3.2.16.

Vår oppfatning er at de tjenester som rettighetshaverne yter under den forliggende ordning ikke kan ses som levering «mot vederlag». Når levering skjer, dvs. når lydopptakene brukes, er rettighetshaverne verken kjent med tid eller sted for bruken, ei heller omfanget, eller hvem som er bruker. Videre er kravet på betaling lovbasert, slik at rettighetshaverne må avfinne seg med at lydopptak gjøres tilgjengelig for allmennheten, men da mot et vederlag. De tilfeller hvor overføring skjer på en slik måte at den enkelte selv kan velge tid og sted for tilgang til opptaket faller utenfor ordningen, se åndsverkloven § 21 første ledd i.f.

For øvrig har ordningen også ellers et offentligrettslig preg ved at tvist om vederlaget skal behandles av en egen nemnd, oppnevnt av Kultur- og kirkedepartementet etter forskrift til åndsverkloven av 21. desember 2001 nr. 1563 §§ 5-1 flg., hvor saksbehandlingen følger forvaltningslovens regler.

Gramo har for øvrig opplyst at foreningen krever opp tvangslisens for ca. 28 300 aktører fra ca. 16 500 brukere, som fordeles individuelt basert på fremføringsrapporter mv., men da slik at det ta inntil fire år å gjøre den eksakte fordelingen til rettighetshaverne. Omtrent en tidel av midlene må fordeles som kollektive midler da rettighetshaver fortsatt etter fire år er ukjent. Også dette kan sies å svekke den påkrevde tilknytning mellom levering og betaling.

Vennligst oppgi vår referanse ved henvendelse i saken.

Med hilsen

Jørn Andreas Lyngstad
seniorskattejurist
Juridisk avdeling
Skattedirektoratet

Gro Qvigstad

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.